

Jak mieszkańcy Żywiecczyzny dbają o wodę

22 marca 2022 r. | Żywiec

Koalicja
Dbamy o wodę

Dlaczego musimy dbać o wodę?

Postępujące zmiany klimatu i gwałtowne zjawiska pogodowe zakłócają obieg wody w przyrodzie i utrudniają jej naturalną retencję. Coraz dłuższe okresy suszy i skutki nagłych ulew będą szczególnie odczuwalne na terenach górzystych, takich jak Żywiecczyzna.

Potrzebne są systemowe i długofalowe rozwiązania, które wymagają skoordynowanych działań wszystkich podmiotów, instytucji, środowisk naukowych oraz organizacji pozarządowych. Konieczne jest też budowanie świadomości społecznej na temat problemów hydrologicznych, tworzenie zachęt do wdrażania rozwiązań retencyjnych w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, a także na poziomie samorządów.

W celu wsparcia takich działań powołana została Koalicja Dbamy o wodę – inicjatywa na rzecz budowania partnerstwa podmiotów publicznych, prywatnych oraz pozarządowych. Działania Koalicji zainaugurowano raportem „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie” zaprezentowanym podczas I Konferencji Wodnej. Dokument, przygotowany w oparciu o dostępne dane meteorologiczne, klimatyczne, geologiczne i hydrologiczne, pokazuje, jak zmieniający się na przestrzeni ostatnich 60 lat klimat i inne czynniki wpłynęły na zasoby wodne regionu. Raport przedstawia 3 scenariusze rozwoju sytuacji klimatycznej (optymistyczny, pośredni i pesymistyczny) oraz ocenia ich wpływ na stan wód Beskidu Żywieckiego. Przedstawione zostały również rekomendacje działań, które pomogą skutecznie chronić zasoby wodne w regionie.

Kolejnym krokiem podjętym w ramach działalności Koalicji Dbamy o wodę było przeprowadzenie badania opinii wśród mieszkańców powiatu żywieckiego. Z przeprowadzonego badania możemy dowiedzieć się, czy mieszkańcy Żywiecczyzny są świadomi zmian klimatycznych i ich wpływu na region oraz ich codzienne życie.

**Susze
i skutki nagłych
ulew będą
szczególnie
odczuwalne!**

Najważniejsze wnioski z badania

1. Większość badanych deklaruje, że odczuwa wpływ zmian klimatycznych na swoje życie codzienne. Ponad **1/5** badanych wskazuje, że zdecydowanie odczuwa taki wpływ.

2. **7 na 10** badanych mieszkańców Żywiecczyny zaobserwowało w ostatnim czasie zmiany w dostępności wody w swoim regionie. **39 proc.** respondentów wskazuje na ich wzrost, **32 proc.** na spadek.

3. Ponad **2/3** badanych wskazuje, że nie wykorzystuje wody deszczowej przy codziennych czynnościach. Osoby, które używają wody deszczowej, najczęściej wykorzystują ją do podlewania roślin oraz prac porządkowych w domu i ogrodzie.

4. Zdaniem respondentów o zasoby wodne w pierwszej kolejności powinien zadbać: rząd, instytucje publiczne oraz samorządy (**65 proc.**), organizacje, stowarzyszenia, fundacje (**52 proc.**) oraz prywatne przedsiębiorstwa (**48 proc.**).

5. **2/3 badanych deklaruje, że spotkało się z określeniem retencji wody.**

6. Znaczna większość badanych ma świadomość, że zmiany, które dotyczą stanu wody mogą mieć wpływ na przyszłość ich regionu. Ze stwierdzeniem tym zdecydowanie zgadza się **84 proc.** respondentów

7. Mieszkańcy Żywiecczyny doświadczają skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych. **40 proc.** badanych doświadczyło negatywnych skutków powodzi błyskawicznej, 34 proc. deszczy nawalnych, 28 proc. suszy letniej.

8. Ponad połowa badanych mieszkańców powiatu żywieckiego deklaruje, że spotkała się z inicjatywą Koalicja „Dbamy o wodę” (**56 proc.**).

9. **3/4 badanych ocenia tego typu przedsięwzięcia za potrzebne regionowi.**

Odczuwalne zmiany klimatyczne

Przeprowadzone badanie pokazało, że zmiany klimatyczne, które zachodzą na Żywiecczyźnie mają bezpośrednie przełożenie na życie mieszkańców tego regionu. Respondenci zamieszkujący powiat deklarują, że nie tylko odczuwają wpływ zmian klimatu, ale także doświadczają skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych związanych z zaburzoną gospodarką wodną.

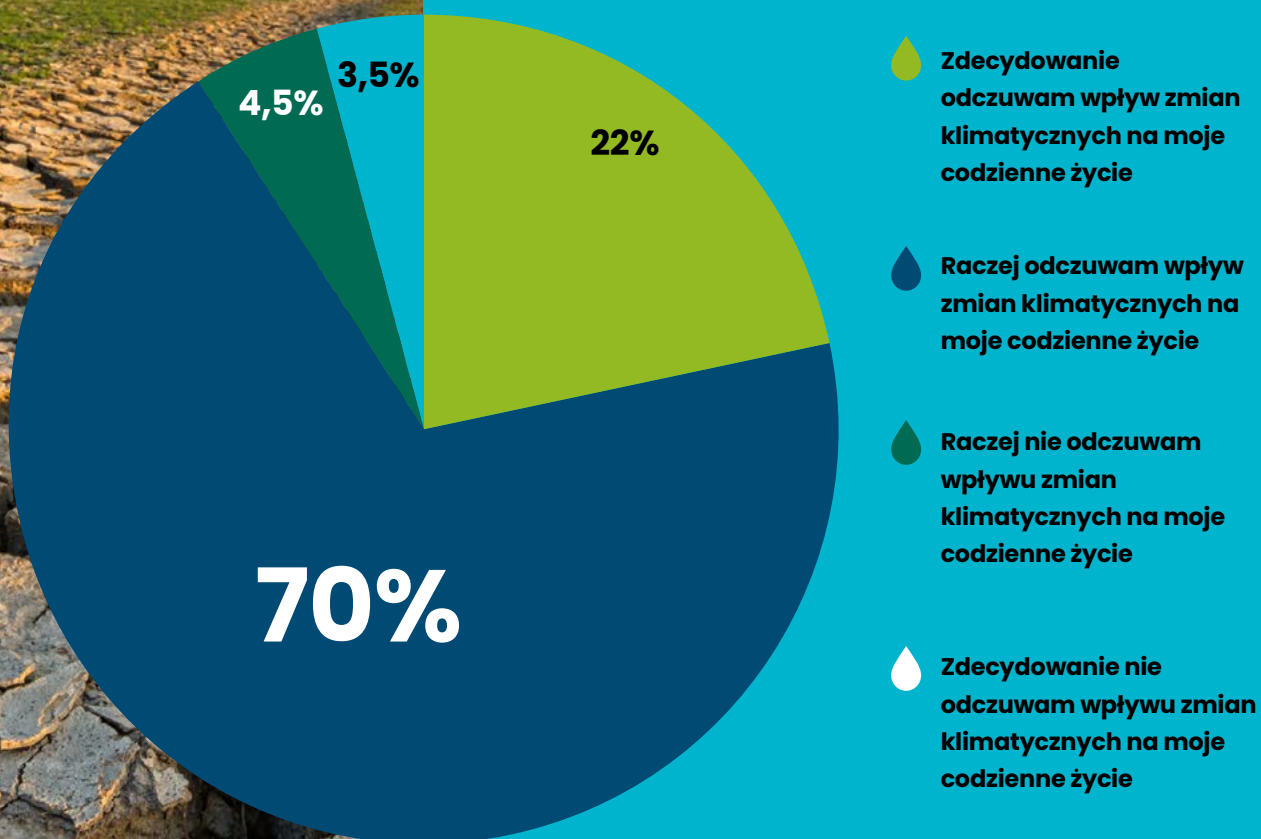
! Zdecydowana większość, bo aż 92 proc. ankietowanych potwierdziło, że odczuwa wpływ zmian klimatycznych na swoje codzienne życie. Przy czym 22 proc. respondentów zdecydowanie zgadza się z tym stwierdzeniem, natomiast 70 proc. zadeklarowało, że raczej odczuwa skutki zmian klimatycznych.

! Ich wpływ częściej zauważają kobiety niż mężczyźni (93 proc. vs 90 proc.), ale panowie są bardziej zdecydowani w swoich osądach. Wpływ zmian klimatycznych na codzienne życie najczęściej widzą respondenci w wieku 25-49 lat. Na takie zmiany wskazuje aż 98 proc. badanych w tej grupie wiekowej. Jeśli chodzi o przedstawicieli różnych sektorów gospodarki najczęściej skutki zmian klimatycznych odczuwają osoby zatrudnione w rolnictwie – odsetek zgadzających się z takim stwierdzeniem wyniósł niemal 98 proc. Warto zauważyć także, że w niektórych gminach wchodzących w skład powiatu żywieckiego udział osób, które odczuwają wpływ zmian klimatycznych na swoje życie wynosi 100 proc. Są to gminy Czernichów, Radziechowy - Wieprz, Ślemień.

92% badanych odczuwa zmiany klimatu w życiu codziennym

Wykres 1.

Proszę zaznaczyć stwierdzenie, które jest Panu/Pani najbliższe:

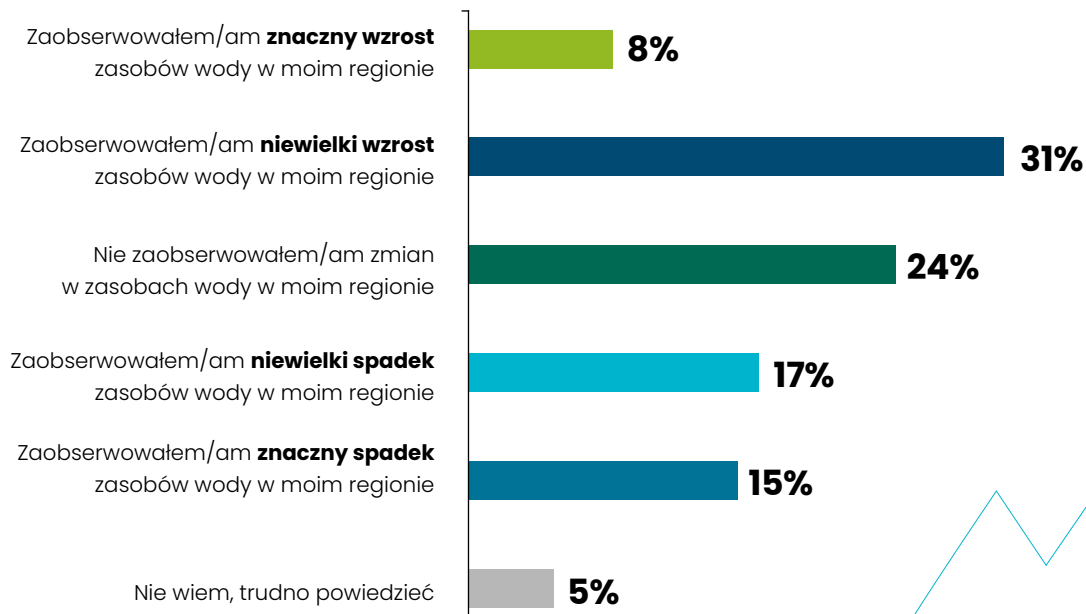

Badani wskazują, że obserwowane przez nich zmiany klimatu wpływają także na zasoby wodne w ich regionie. Zależność tę dostrzega 71 proc. ankietowanych. Badani nieco częściej obserwowali wzrost zasobów wodnych niż ich spadek (39 proc. vs 32 proc.) Jednocześnie warto zauważyć, że najczęściej respondenci zauważali jedynie nieduże zmiany w żywieckich zasobach wody – niemal połowa badanych zadeklarowała, że obserwuje ich niewielki wzrost lub spadek. Natomiast respondenci, którzy zaobserwowali znaczne zmiany, niemal dwukrotnie częściej wskazywali spadek niż wzrost (15 proc. vs 8 proc.).

! Zmiany dostrzegają częściej od innych badanych grup przedstawiciele rolnictwa i pokrewnych branż – tylko 13,3 proc. z nich twierdzi, że nie widzą żadnych zmian w zasobach wodnych w regionie. Rolnicy są także jedyną grupą, która częściej obserwuje spadek zasobów wodnych niż ich wzrost.

Wykres 2.

Czy zaobserwował(a) Pan(i) w ostatnim czasie wzrost lub spadek dostępności wody w Pana/Pani regionie (np. poziom wody w rzekach, studniach) związany ze zmianami klimatu?

**71% badanych
dostrzega
wpływ zmian
klimatycznych
na zasoby wodne**

84% badanych twierdzi, że zmiany w zasobach wody będą miały wpływ na przyszłość regionu

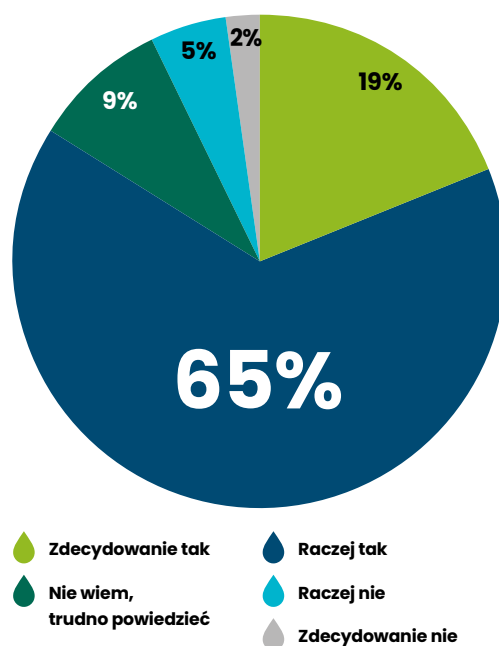
Mieszkańcy Żywiecczyny uważają, że zmiany w zasobach wody będą miały wpływ na przyszłość regionu – uznano tak aż 84 proc. badanych. Niemal co 5. ankietowany (19 proc.) zdecydowanie zgadza się z tym twierdzeniem, a 65 proc. „raczej się zgadza”.

! Grupą wiekową, której przedstawiciele najczęściej przewidują wpływ takich zmian na Żywiecczynę są osoby w wieku 25-34 lata – 93 proc. z nich zgodziło się z tym stwierdzeniem, przy czym 24 proc. udzieliło zdecydowanej odpowiedzi.

Respondenci zauważali nie tylko zmiany klimatyczne, ale także spotkali się z występującymi w regionie ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi wpływającymi na zasoby wody. Często także bezpośrednio doświadczali negatywnych skutków takich zjawisk. W ramach badania respondenci zostali zapytani o sześć ekstremalnych zjawisk związanych z wodą (susza letnia, susza zimowa, brak pokrywy śnieżnej, deszcze nawalne, powódź błyskawiczna i niski stan wody w rzece).

Wykres 3.

Czy Pana/Pani zdaniem zmiany w zasobach wodnych mogą mieć wpływ na przyszłość Pana/Pani regionu?

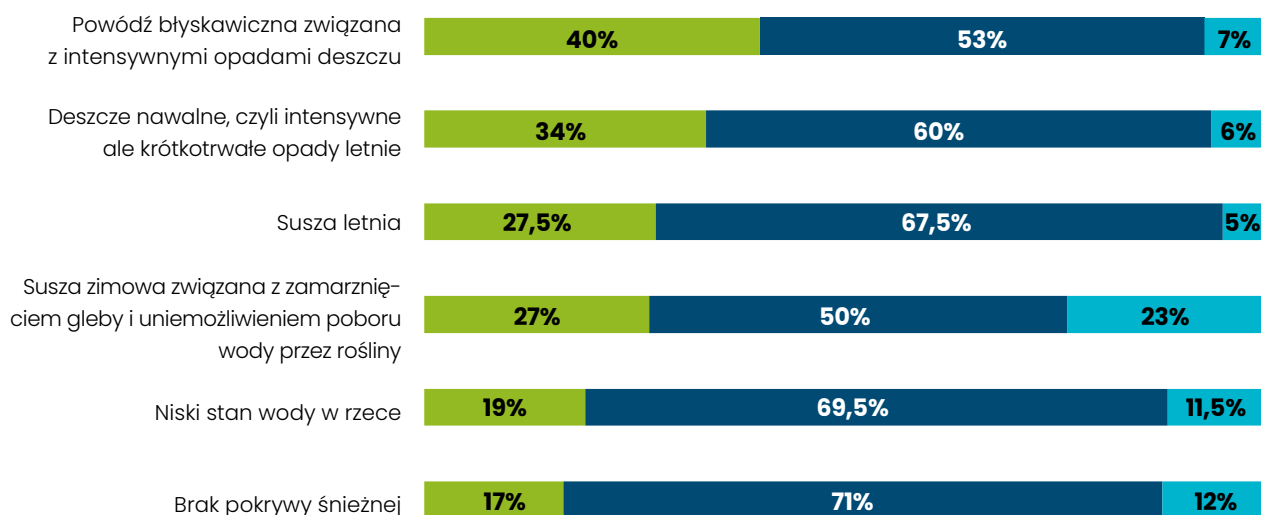
! Ponad ¾ badanych spotkało się z każdym z wymienionych zjawisk, a z powodziami błyskawicznymi, deszczami nawalnymi i suszą letnią nawet ponad 90 proc. badanych mieszkańców. Mieszkańcy regionu deklarują, że zdecydowanie najrzadziej spotykanym zjawiskiem okazała się susza zimowa. Styczność z nią miało 77 proc. respondentów. Najczęściej badani deklarują, że osobiście doświadczali negatywnych skutków powodzi błyskawicznych (40 proc.), deszczy nawalnych (34 proc.) oraz suszy letniej (27,5 proc.).

Grupą, która zdecydowanie najczęściej obserwuje ekstremalne zjawiska pogodowe, ale także najczęściej doświadczają ich negatywnych następstw, są osoby zatrudnione w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybołówstwie. Wśród osób pracujących w tych branżach negatywnych skutków suszy letniej doświadczyło 55,6 proc. respondentów, suszy zimowej 57,8 proc., deszczy nawalnych 64,4 proc., a powodzi błyskawicznej 57,8 proc. ankietowanych.

susza letnia
susza zimowa
brak pokrywy śnieżnej
deszcze nawalne
powódź błyskawiczna
niski stan wody w rzece

Wykres 4.

Czy w swoim regionie spotkał(a) się Pan(i) z następującymi zjawiskami:

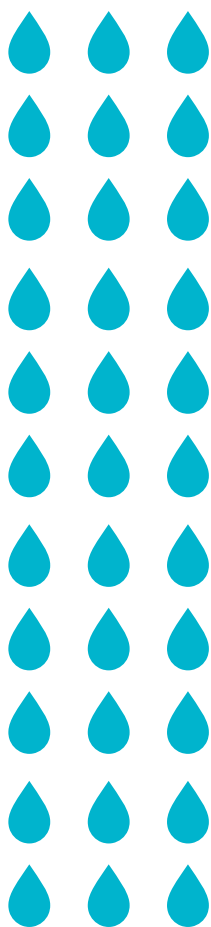
Spotkałem(am) się z tym zjawiskiem i osobiście doświadczyłem(am) jego negatywnych skutków

Spotkałem(am) się z tym zjawiskiem, lecz osobiście nie doświadczyłem(am) jego negatywnych skutków

Nie spotkałem(am) się z tym zjawiskiem

Z retencją za pan brat

Deklarowana
wiedza wśród badanych
z Żywiecczyny
nt. ochrony
zasobów wodnych
jest duża!

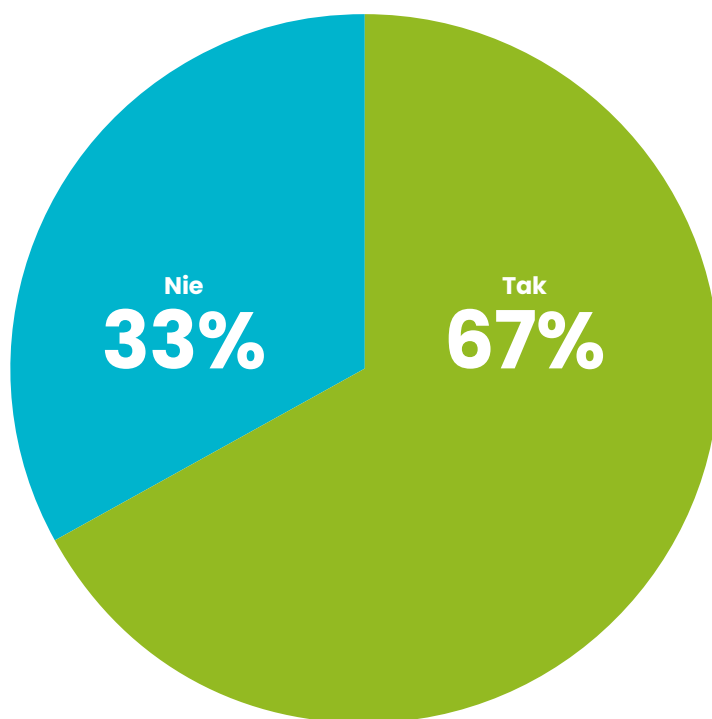

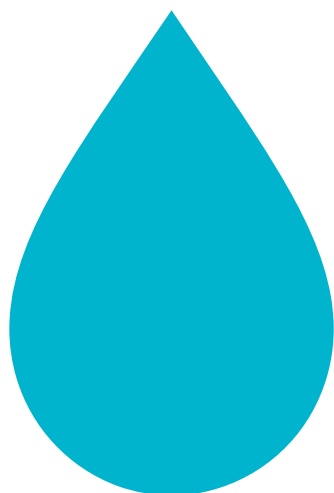
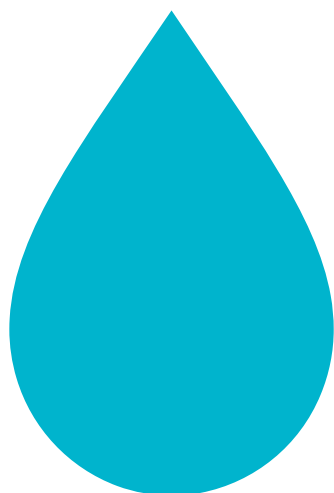
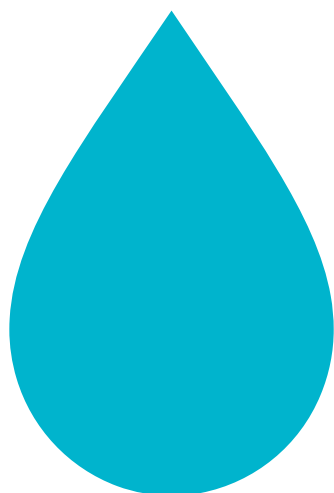
! **Aż 67 proc. badanych z Żywiecczyny twierdzi, że spotkało się wcześniej z określeniem „retencja wody”.** Po raz kolejny prymusami okazali się badani w wieku 25-34 lat, którzy najczęściej deklarowali znajomość terminu.

! Jeśli bierzemy pod uwagę podział badanych ze względu na zatrudnienie, **najwyższy odsetek respondentów znających ten termin odnotowano wśród przedstawicieli rolnictwa, przemysłu oraz administracji publicznej – oscylował on w okolicy 75 proc.**

Wykres 5.

Czy spotkała(a) się Pan(i) z określeniem retencja wody?

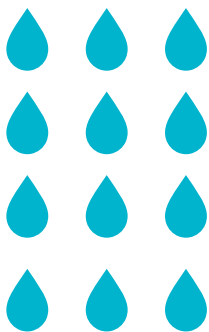

**Aż 75%
przedstawicieli
rolnictwa, przemysłu
i administracji
publicznej zna
określenie „retencji
wody”**

90% badanych słyszało o zbieraniu i korzystaniu z wody deszczowej

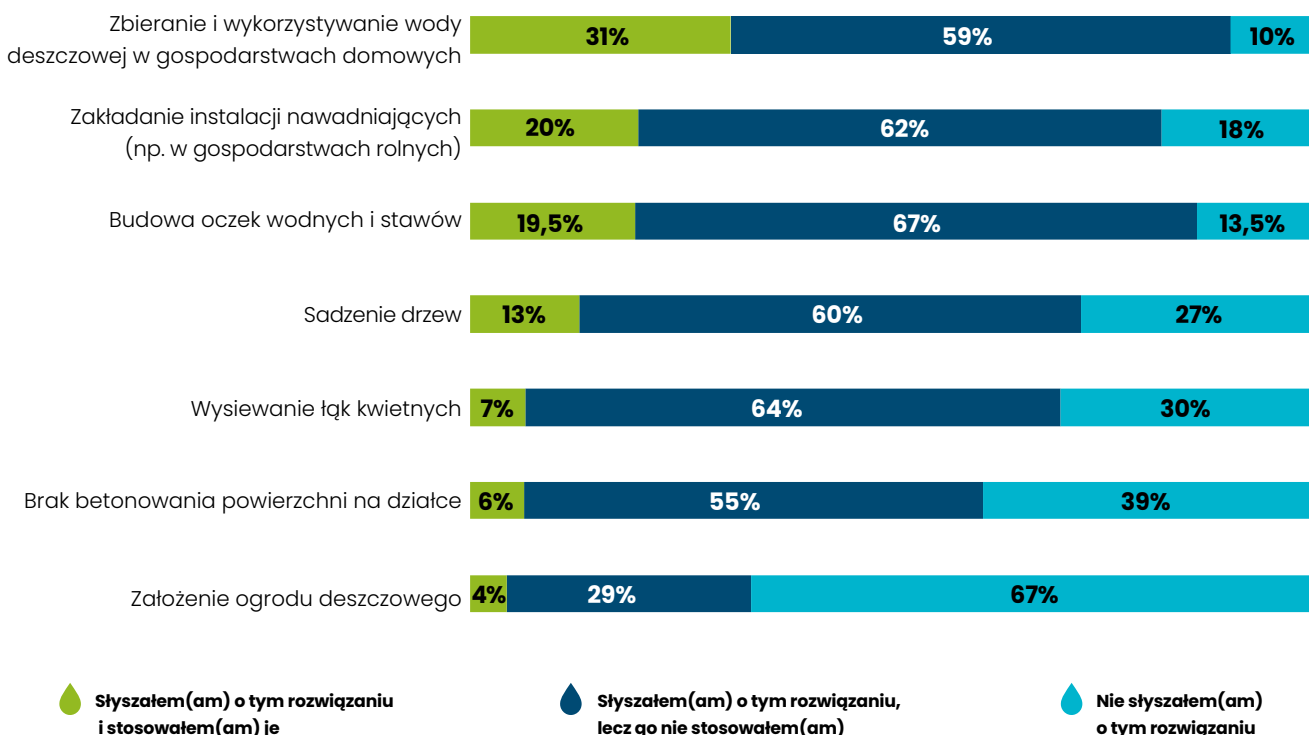

W ramach badania sprawdzono także świadomość mieszkańców Żywiecczyny dotyczącą rozwiązań retencyjnych, a także ich stosowania.

! Mieszkańcy deklarują, że do zdecydowanie najpopularniejszych rozwiązań należy zbieranie i wykorzystywanie wody deszczowej w gospodarstwie domowym – aż 90 proc. respondentów słyszało o takim rozwiązaniu, a 31 proc. zadeklarowało, że osobiście je stosowało. Na drugim miejscu znalazło się budowanie oczek wodnych i stawów – słyszało o tym 87 proc. respondentów, a 19,5 proc. twierdzi, że praktykowało to rozwiązanie. Równie często respondenci deklarowali zakładanie instalacji nawadniających np. w gospodarstwach rolnych, choć świadomość tego rozwiązania była nieco mniejsza (82 proc.). Zakładanie instalacji tego typu najbardziej popularne było wśród pracowników rolnictwa – zadeklarował tak co 3. z respondentów zatrudnionych w rolnictwie i branżach pokrewnych.

Wykres 6.

Czy kiedykolwiek stosował(a) Pan(i) poniższe rozwiązania w celu zachowania wody opadowej:

Słyszałem(am) o tym rozwiązaniu i stosowałem(am) je

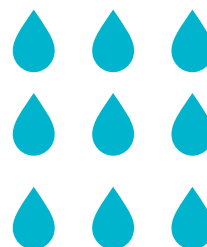
Słyszałem(am) o tym rozwiązaniu, lecz go nie stosowałem(am)

Nie słyszałem(am) o tym rozwiązaniu

wysoką świadomość dotyczącą rozwiązań retencyjnych możemy obserwować w przypadku sadzenia drzew, wysiewania łók kwietnych oraz ograniczenia betonowania powierzchni na działce. Deklaracje ich stosowania są rzadkie. Natomiast jeśli chodzi o tworzenie ogrodów deszczowych to tylko co 3. respondent słyszał o takim rozwiązaniu, a tylko 4 proc. deklaruje, że je stosuje. Warto wspomnieć że pracownicy administracji publicznej częściej niż inne grupy badanych słyszeli o wpływie ogrodów deszczowych na retencję (46,7 proc.).

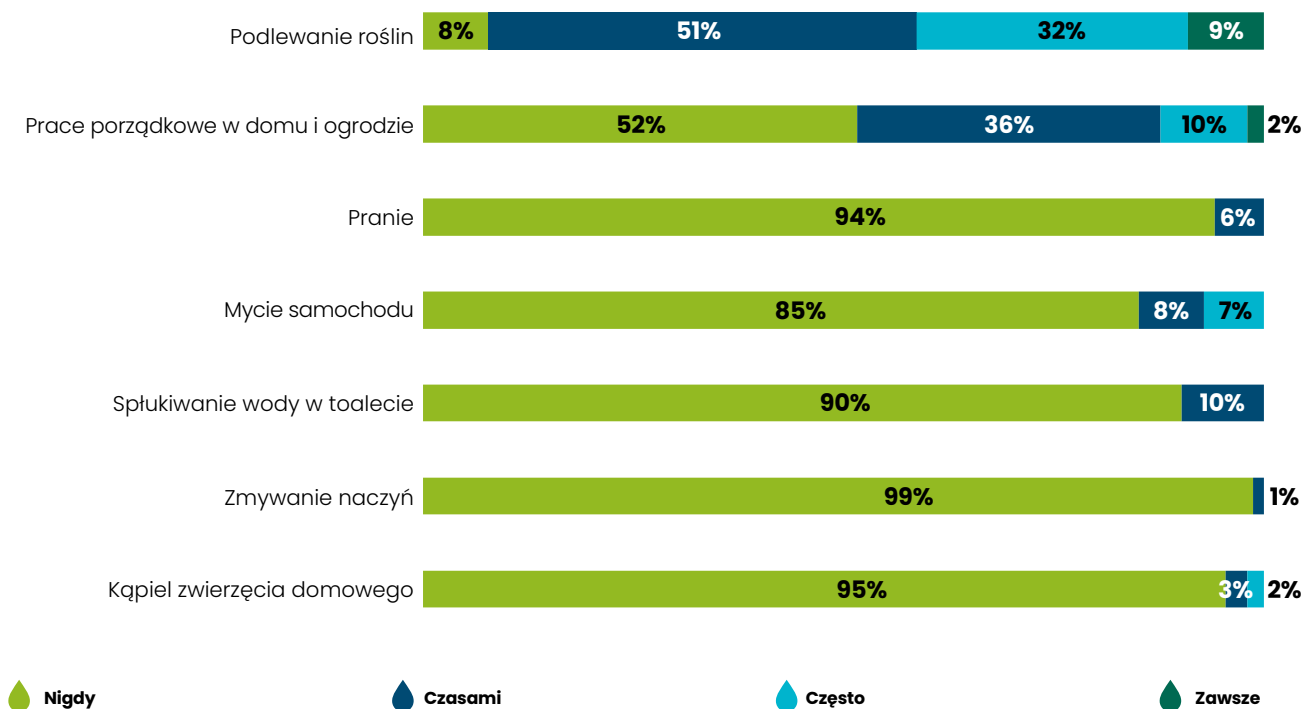
Wśród mieszkańców, którzy zadeklarowali wykorzystywanie deszczówki w gospodarstwach domowych, aż 92 proc. używa jej do podlewania ogrodu, z czego 32 proc. deklaruje, że robi to często, a tylko 9 proc. zawsze. Pozostałe sposoby na wykorzystanie deszczówki są mniej popularne. 48 proc. twierdzi, że wodę deszczową wykorzystuje do prac porządkowych, a 15 proc., że myje nią samochód. 11 proc. ankietowanych deszczówkę wykorzystuje do spłukiwania wody w toalecie, ale większość z nich robi to tylko czasami.

Wśród mieszkańców wykorzystujących deszczówkę aż 92% używa jej do podlewania ogrodu

Wykres 7.

Jak często wykorzystuje Pan(i) wodę deszczową przy wykonywaniu poniższych czynności?

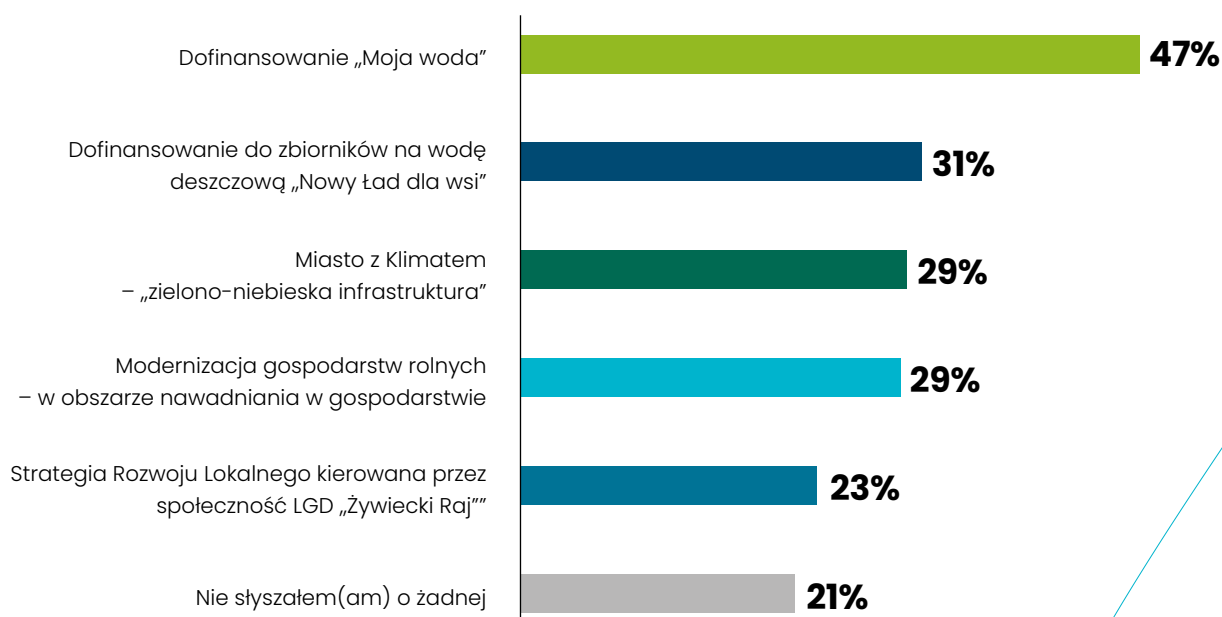
47% respondentów słyszała o rządowym programie „Moja woda”

Deklaracje mieszkańców Żywiecczyny pokazują, że mają oni dość dużą świadomość na temat korzystania z programów dofinansowania do retencji. Niemal połowa, bo 47 proc. respondentów, słyszała o rządowym programie „Moja woda”. Ok. 30 proc. słyszało o rozwiązaniach zawartych w „Nowym Ładzie dla wsi”. Nieco mniejszy odsetek słyszał o inicjatywie „Miasto z Klimatem – zielono-niebieska infrastruktura” oraz o programach związanych z modernizacją gospodarstw rolnych. Niemal co 4. ankietowany słyszał o Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanej przez społeczność Lokalnej Grupy Działania „Żywiecki Raj”

Wykres 8.

Czy kiedykolwiek słyszał(a) Pan(i) o poniższych formach dofinansowania do retencji wody lub podobnej inwestycji?*

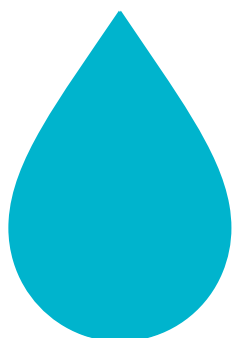
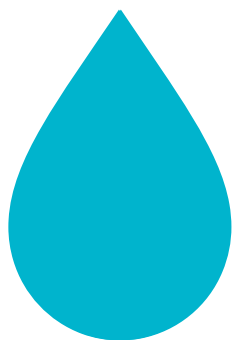
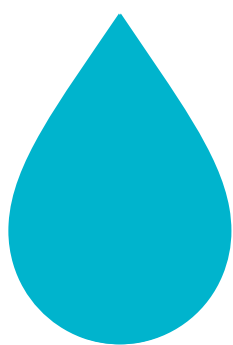
*Odpowiedzi nie sumują się do 100%, możliwość wskazania wielu odpowiedzi.

**Programy dofinansowania
do retencji nie są
obce mieszkańcom
Żywiecczyny**

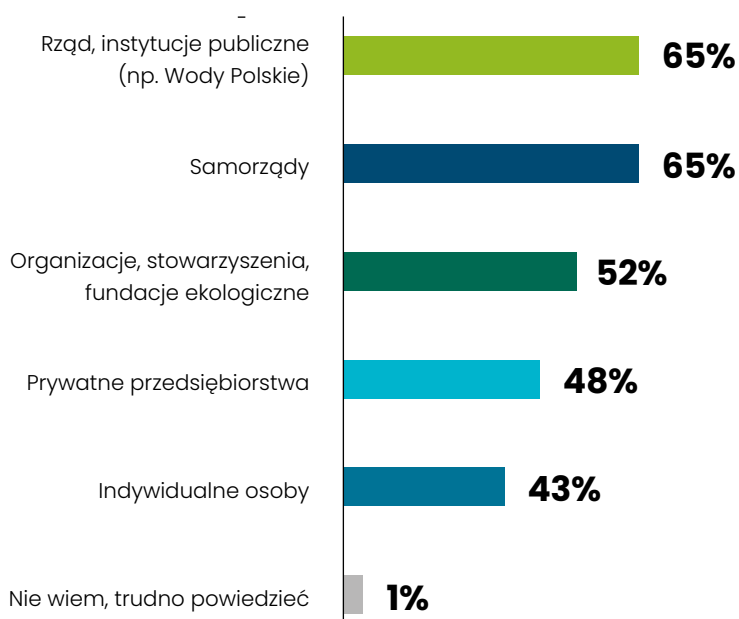
Odpowiedzialność za zasoby wodne

Mieszkańcy powiatu żywieckiego w większości uważają, że za zasoby wodne w pierwszej kolejności odpowiedzialny powinien być sektor publiczny. Zarówno rząd i podległe mu instytucje publiczne (np. Wody Polskie) jak i samorządy wskazało 65 proc. badanych. Nieco ponad połowa jako odpowiedzialne za te zasoby wskazuje NGO-sy związane z ekologią. Mniej, bo 48 proc. uważa, że dbać o wodę powinny prywatne przedsiębiorstwa, a 43 proc. wskazało indywidualne osoby. Należy zaznaczyć, że każdy z badanych mógł wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi.

Wykres 9.

Kto Pana/Pani zdaniem w pierwszej kolejności powinien dbać o zasoby wodne?

Sektor publiczny powinien być odpowiedzialny za zasoby wodne

Institucje wskazywane przez respondentów znacząco różniły się w zależności od branży, w której pracowali ankietowani. Respondenci pracujący w rolnictwie, leśnictwie, rybactwie lub łowiectwie najczęściej wskazywali, że za zasoby wodne w pierwszej kolejności odpowiedzialne powinny być samorządy. Respondenci pracujący w sektorze publicznym oraz usługach wskazują, że przede wszystkim jest to odpowiedzialność rządu i innych podległych mu instytucji publicznych. Co ważne, pracownicy administracji publicznej dużo rzadziej niż inne grupy badanych wskazywali, że to indywidualne osoby są odpowiedzialne za dbałość o zasoby wodne.

Tabela 1.

Kto w pierwszej kolejności powinien dbać o zasoby wodne? (wg. branż respondentów)

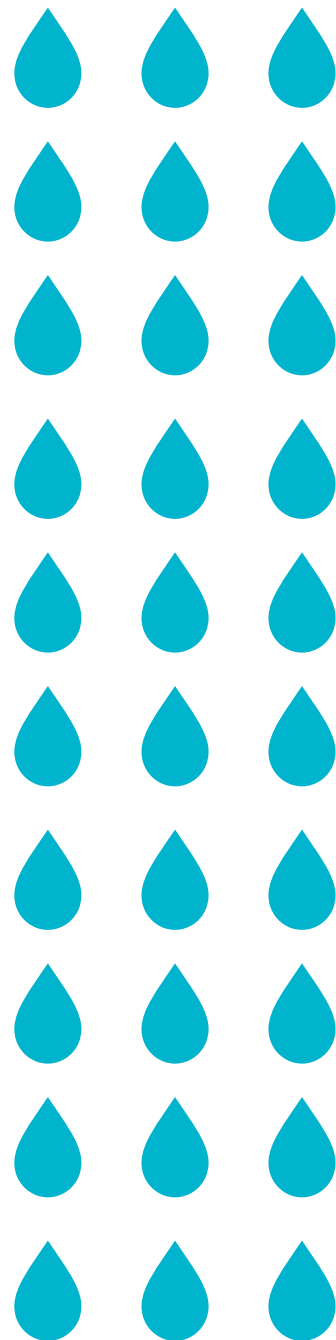
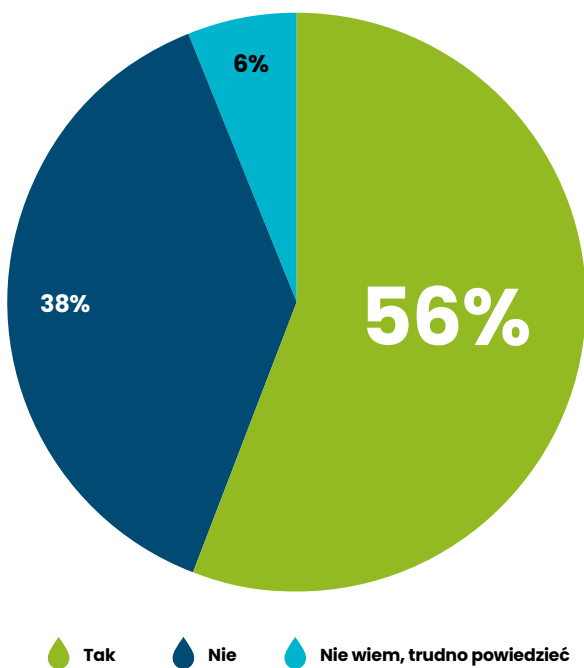
	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Działalność produkcyjna i przetwórstwo przemysłowe	Administracja publiczna, instytucje, placówki oświatowe	Usługi dla ludności
Rząd, instytucje publiczne (np. wody olskie)	64,4%	59,6%	73,3%	76,8%
Samorządy	71,1%	63,6%	66,7%	66,7%
Organizacje, stowarzyszenia, fundacje ekologiczne	51,1%	56,3%	36,7%	46,4%
Prywatne przedsiębiorstwa	51,1%	47,0%	46,7%	34,8%
Indywidualne osoby	48,9%	52,3%	13,3%	30,4%

56% respondentów potwierdza, że zna Koalicję Dbamy o wodę

W ramach badania zapytano także, czy respondenci kiedykolwiek słyszeli o inicjatywie jaką jest Koalicja Dbamy o wodę. Twierdząco odpowiedziało 56 proc. badanych. Co ciekawe najczęściej słyszeli o niej najstarsi respondenci – w grupie powyżej 50 roku życia zadeklarowało tak 62 proc. badanych.

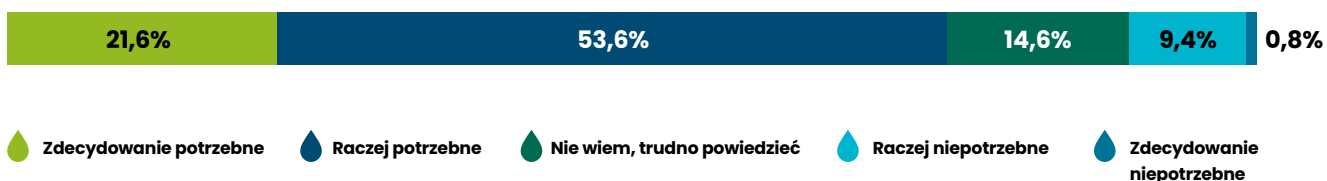
Wykres 10.

Czy kiedykolwiek słyszał(a) Pan(i) o Koalicji „Dbamy o Wodę”?

Wykres 11.

Proszę ocenić, w jakim stopniu uważa Pan(i) inicjatywy takie jak Koalicja „Dbamy o wodę” za potrzebne Pana/Pani regionowi?

Metodologia

Niniejszy raport stanowi podsumowanie badania lokalnej społeczności w powiecie żywieckim. Celem badania było rozpoznanie postaw oraz świadomości społeczności w zakresie zmian klimatycznych, zmian w zasobach wodnych regionu oraz działań retencyjnych.

Badanie zostało zrealizowane w dniach 09.02.2022 – 18.02.2022 przez SW RESEARCH Agen-

cję Badań Rynku i Opinii metodą wywiadów telefonicznych (CATI).

W ramach badania przeprowadzono 500 ankiet z pełnoletnimi mieszkańcami powiatu żywieckiego. Kwestionariusz badawczy został przygotowany przez SW RESEARCH i konsultowany z agencją FleishmanHillard oraz Koalicją „Dbamy o wodę”

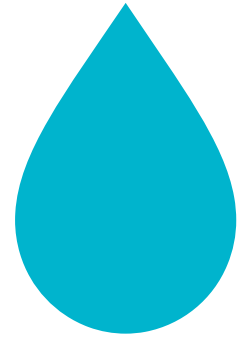
Charakterystyka grupy badawczej

W badaniu udział wzięło 500 losowo wybranych mieszkańców powiatu żywieckiego. Nieco ponad połowę (51 proc.) respondentów badania stanowiły kobiety. Najbardziej liczną grupą wiekową były osoby w wieku 35-49 lat, które stanowiły 35 proc. wszystkich ankietowanych. 31 proc. respondentów miało 50 i więcej lat. Ankietowani pomiędzy 25 a 34 rokiem życia stanowili 23 proc., a pełnoletni, ale nie przekraczający 25 lat – 11 proc. W grupie badawczej znaleźli się mieszkańcy każdej z gmin wchodzących w skład tego powiatu.

Niemal 60 proc. respondentów zajmuje się pracą zarobkową (ma stałą pracę, pracuje dorywczo lub prowadzi własną działalność). Nieco ponad połowa (51 proc.) z nich pracuje w branży produkcyjnej i przetwórstwa przemysłowego. 23 proc. jest zatrudnione w sektorze usług dla ludności. W rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie pracuje 15,2 proc. badanych, a co 10. jest zatrudniony w administracji publicznej. W organizacjach pożytku publicznego zatrudniona była jedynie jedna osoba

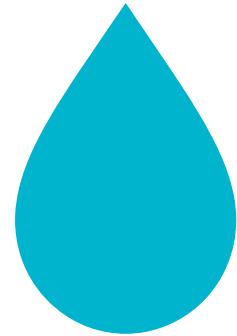
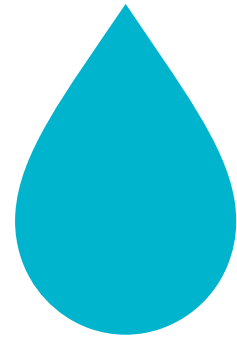
Koalicja Dbamy o wodę

Koalicja Dbamy o wodę to inicjatywa na rzecz budowania partnerstwa podmiotów publicznych, prywatnych oraz pozarządowych.

W jej ramach:

- prowadzimy działalność badawczą oraz edukacyjną wokół zagadnień hydrologicznych i klimatycznych,
- pokazujemy dobre praktyki oraz przedstawiamy korzyści wynikające z wdrażania rozwiązań retencyjnych na poziomie lokalnym, ogólnopolskim i globalnym,
- podejmujemy działania w celu wypracowywania rozwiązań systemowych na rzecz małej retencji,
- budujemy porozumienie między lokalnymi społecznościami, samorządami i instytucjami, aby poprzez wspólne działania inspirować inne regiony Polski.

Koalicję tworzą aktualnie **Koalicjanci Założyciele:** Żywiec Zdrój oraz Grupa Żywiec, a także **Koalicjanci Partnerzy:** Centrum UNEP/GRID-Warszawa, Żywiecka Fundacja Rozwoju oraz Lokalna Grupa Działania „Żywiecki Raj”.

Założyciele:

Partnerzy:

www.dbamyowode.pl